

ДОНЕЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

ФАКУЛЬТЕТ №4

**КАФЕДРА ЦИВІЛЬНОГО, ТРУДОВОГО ПРАВА ТА ПРАВА
СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ**

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІ РЕГУЛЮВАННЯ ТРУДОВИХ
ПРАВОВІДНОСИН**

Галузь знань 08 «Право»
Спеціальність 081 «Право»
Освітній рівень другий магістерський
Освітньо-професійна програма Право
Шифр за ОПП: ОК 11

Мова навчання: українська

Кропивницький – 2024

Розробник:

КОЛЕСНІК Тетяна, завідувач кафедри цивільного, трудового права та права соціального забезпечення факультету №4 ДонДУВС, д. ю. н., професор

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри цивільного, трудового права та права соціального забезпечення
Протокол № 15 від «25» червня 2024 р.

Завідувач кафедр

Тетяна КОЛЕСНІК

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Право»
«12» серпня 2024 р.

Гарант ОПП

Тетяна КОЛЕСНІК

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача

1. ВСТУП

1.1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Мова навчання:	українська	
Статус навчальної дисципліни:	обов'язкова	
Кількість кредитів:	3	
Загальна кількість годин:	90	
Модулів:	1	
Змістових модулів:	2	
Рік підготовки:	1-й	1-й
Семестр:	2-й	2-й
Лекції:	10 годин	4 годин
Семінарські:	20 годин	12 годин
Практичні:	-	-
Самостійна робота:	60 годин	74 годин
Індивідуальні завдання (курсова робота):	не передбачено	
Підсумковий семестровий контроль:	залік	
Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:	1:3	1:4

1. 2 Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою дисципліни є: досягнення здобувачами освіти конструктивного, фундаментального мислення та системи спеціальних знань щодо сучасних проблем трудового права, на основі здобутих теоретичних знань, здатності виокремлення проблемних аспектів основних інститутів трудового права, їх юридичної природи і особливостей реалізації, а також колізій правового регулювання трудових та тісно пов'язаних з трудовими відносин в контексті євроінтеграційних процесів та глобалізації.

Завданням дисципліни є вміння:

– виокремлювати на основі здобутих теоретичних знань проблемні аспекти теоретичних засад трудового права; зокрема вивчення та розуміння основних понять та категорій;

- опрацьовувати наукові джерел для ефективного вивчення теоретичного матеріалу;
- визначати вектори розвитку шляхи вдосконалення трудового законодавства в галузі гендерної рівності;
- використовувати теоретичний матеріал, його аналізувати та застосовувати у практичній діяльності;
- аналізувати матеріалів судової практики стосовно вирішення трудових спорів;
- застосовувати інноваційних підходів для вирішення професійних завдань.

1.3. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Передумовами вивчення навчальної дисципліни є опанування освітніх компонент «Правові інструменти альтернативного вирішення спорів», «Застосування стандартів Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод». Компетентності, сформовані під час її вивчення, в подальшому будуть використовуватися в опануванні таких освітніх компонент: «Медіація в трудових спорах», «Актуальні питання охорони і захисту соціально-трудова прав».

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

	ПРН 3	ПРН 6	ПРН 10	ПРН 12	ПРН 13	ПРН 15	ПРН 20
Знати та володіти понятійним апаратом основних правових інститутів трудового права.					+		
Виявити шляхи вдосконалення трудового законодавства в галузі гендерної рівності соціально-трудова прав громадян через призму європейських стандартів			+	+			
Вміти критично оцінювати ефективність представництва і захисту прав, свобод та інтересів клієнтів, підвищувати рівень своєї професійної діяльності, враховуючи визначення напрямку для підвищення кваліфікації та професійного навчання впродовж життя.		+					
Опрацьовувати наукові джерел для ефективного вивчення теоретичного матеріалу та проведення порівняльного аналізу з міжнародними стандартами.	+		+				
Володіти практичними знаннями та		+				+	+

навичками для надання кваліфікованих юридичних висновків та консультацій при врегулюванні трудових спорів							
Вміти аналізувати судову практику та практику ЄСПЛ для підготовки правових позицій при вирішенні трудових спорів.		+	+	+	+		

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	п/с	інд	ср		л	п/с	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7	9	10	12	13
Модуль 1										
Змістовний модуль 1. Правові аспекти забезпечення реалізації права на працю в сучасних умовах										
Тема 1. Теоретичні підходи до соціального призначення трудового права України.	10	2	2	-	6	10	2	-	-	8
Тема 2. Проблеми гендерної рівності в трудовому праві України.	10	2	2	-	6	10	-	2	-	8
Тема 3. Зайнятість та її роль у забезпеченні реалізації права на працю.	10	-	2	-	6	10	-	2	-	8
Тема 4. Трудовий договір, як правовий інститут у забезпеченні повної і продуктивної зайнятості.	10	2	2	-	6	10	-	2	-	8
Тема 5. Правове регулювання припинення трудового договору.	14	-	4	-	6	10	-	2	-	8
Разом за змістовим модулем 1	54	6	12	-	30	50	2	8	-	40
Змістовний модуль 2. Правові аспекти захисту права на працю в сучасних умовах										
Тема 6. Проблеми юридичної відповідальності в трудовому праві України.	11	2	2	-	7	10	-	2	-	8
Тема 7. Захист трудових прав та законних інтересів працівників органами судової влади України.	11	2	2	-	7	10	2	-	-	8
Тема 8. Проблеми гармонізації трудового права України з правом Європейського Союзу.	10	-	2	-	8	10	-	-	-	10
Тема 9. Захист трудових прав та законних інтересів працівників у Європейському суді з прав людини.	10	-	2	-	8	10	-	2	-	8
Разом за змістовим модулем 2	42	4	8	-	30	40	2	4	-	34
Усього годин	90	10	20	-	60	90	4	12	-	74

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МОДУЛЬ 1

Змістовний модуль 1. «ПРАВОВІ АСПЕКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА НА ПРАЦЮ В СУЧАСНИХ УМОВАХ»

Тема 1. Теоретичні підходи до соціального призначення трудового права України.

Праця як сфера формування соціальних відносин в суспільстві і як основний фактор підвищення добробуту населення. Трудові відносини, як різновид соціальних відносин. Конституційні права людини в сфері праці. Формування трудового права, як права захисту найманого працівника. Сучасний вплив економічних, політичних та юридичних чинників на розвиток трудового права. Сфера дії трудового права, як регулятора соціальних відносин. Соціальна функція трудового права, як важливий чинник формування особистості працівника. Соціальна політика держави, як напрям подальшого розвитку і вдосконалення правового регулювання трудових відносин.

Тема 2. Проблеми гендерної рівності в трудовому праві України.

За останні роки гендерні підходи укорінилися та розвинулися майже у всіх гуманітарних і соціальних галузях вітчизняних наук: від соціології, психології, педагогіки, історії, філософії до політичних наук, права, в тому числі і трудового.

Сфери та обсяги залучення до них гендерних підходів нерівноцінні й часто різнорівневі, так само різняться й теоретичний і категорійний апарати. Тому необхідно знати сучасну політику держави в аспекті рівності трудових прав чоловіків та жінок, через експертизу чинного трудового законодавства України, співвідношення гендерної рівності в трудових правовідносинах нашої країни та за кордоном. Виявити шляхи вдосконалення трудового законодавства в галузі гендерної рівності соціально-трудова права громадян через призму європейських стандартів та історичного досвіду нашої країни.

Тема 3. Зайнятість та її роль у забезпеченні реалізації права на працю.

Поняття зайнятості та її забезпечення в умовах глобалізації ринку праці.

Відносини зайнятості і їхнє правове регулювання. Класифікація відносин зайнятості. Юридичні підстави зайнятості. Правова природа норм, що регулюють відносини зайнятості. Пріоритетність норм трудового права у забезпеченні зайнятості в Україні в сучасних умовах розвитку суспільства.

Тема 4. Трудовий договір, як правовий інститут у забезпеченні повної і продуктивної зайнятості.

Теоретичні підходи до визначення сучасного поняття трудового договору в умовах демократизації трудових відносин. Визначення

змістовності трудового договору для реалізації трудових правовідносин. Укладення трудового договору як чинник реалізації соціальної домовленості сторін. Критерії класифікації трудового договору, сучасне значення класифікації трудових договорів. Види трудових договорів та особливості їх укладення. Трудовий договір про прийом на роботу, про призначення на посаду, про обрання за конкурсом, про обрання на посаду. Трудовий договір з декількома роботодавцями. Укладення трудового договору за допомогою посередників. Юридичні аспекти трансформації трудового договору в інші правові підстави зайнятості. Сучасні форми зайнятості (дистанційна та надомна робота).

Тема 5. Правове регулювання припинення трудового договору.

Правове регулювання гарантій забезпечення права на працю під час зміни умов трудового договору. Регламентація у національному законодавстві процедури переведення на іншу роботу різних категорій працівників. Поняття підстав припинення трудового договору та його відмінності від суміжних понять. Особливості припинення трудового договору в умовах спрощеного режиму регулювання трудових відносин. Правова природа поняття «анулювання трудового договору» за проектом Трудового кодексу України. Гарантії трудових прав працівників у разі припинення трудових відносин за законодавством ЄС.

Розмежування на законодавчому рівні понять «припинення трудових правовідносин», «припинення трудового договору» та «розірвання трудового договору». Актуальні питання правового регулювання звільнення за ініціативою роботодавця окремих категорій працівників. Особливості порядку розірвання строкового трудового договору. Ефективні засоби захисту працівника від незаконного звільнення у діючому законодавстві України. Порушення трудового законодавства України, що відбуваються під час оформлення звільнення з роботи.

Змістовний модуль 2. «ПРАВОВІ АСПЕКТИ ЗАХИСТУ ПРАВА НА ПРАЦЮ В СУЧАСНИХ УМОВАХ»

Тема 7. Проблеми юридичної відповідальності в трудовому праві України.

Подальша демократизація громадського життя, розвиток ринкової економіки вимагають наведення належного порядку в забезпеченні реалізації трудових відносин в Україні. Визначне місце в реалізації цієї проблеми приділяється юридичній відповідальності, як особливому правовому стану працівників та роботодавців в трудових правовідносинах. Юридична відповідальність це складне соціально-правове явище, розглядати яке необхідно в двох аспектах – негативному (ретроспективному) та позитивному (перспективному) аспекті юридична відповідальність є одним із засобів боротьби з правопорушеннями. В позитивному аспекті вона є засобом

заохочення, стимулювання персоналу до високоякісної, ефективної трудової діяльності. Ці два правових феномена потребують детального наукового розроблення та активного впровадження в площину практичної діяльності.

Тема 8. Захист трудових прав та законних інтересів працівників органами судової влади України.

В сучасних умовах трудове право України перебуває під впливом низки чинників економічного, політичного та юридичного характеру, що потребує посилення державного втручання в проблему захисту законних прав та інтересів громадян, тобто треба визначитися з формами і засобами захисту цих прав, зі змістом нового інституту медіації в системі трудового права України.

Визначення юрисдикційних і неюрисдикційних форм захисту. Реалізація права на захист шляхом поєднання норм матеріального та процесуального права. Правова регламентація права на захист як правова можливість працівника щодо захисту його трудових прав та інтересів.

Тема 8. Проблеми гармонізації трудового права України з правом Європейського Союзу.

Політика України в напрямку Європейської інтеграції включає три основних аспекти: впровадження в юридичну практику норм та принципів ради Європи, адаптацію трудового законодавства до законодавства ЄС, використання європейських стандартів та зарубіжного досвіду в правовому регулюванні трудових правовідносин. Разом з тим слід уникати штучного запозичення правових норм і перенесення їх у законодавство України без урахування національних особливостей і реального стану економіки, бо не всі іноземні ідеї, норми оцінюються прогресивно навіть західними дослідниками. Проблема механізму адаптації трудового законодавства України з міжнародним правом вимагає також урахування того, що система останнього поділяється на публічне і приватне право.

Тема 9. Захист трудових прав та законних інтересів працівників у Європейському суді з прав людини.

Вивчення проблемних аспектів щодо забезпечення гідної праці і застосуванні правових механізмів при захисті прав і свобод працівників в процесі реалізації права на працю. У даній темі розкриваються актуальні питання захисту трудових та соціальних прав громадян при застосуванні норм міжнародного права: визнано юрисдикцію міжнародних органів щодо деяких трудових спорів; окреслено питання щодо узгодження законодавства України й міжнародних стандартів праці, акцентовано увагу на уніфікації стандартів праці ЄС та національного трудового законодавства в контексті забезпечення міжнародного інтеграційного курсу.

5. ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання роботи здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до загально університетської системи оцінювання знань.

Система передбачає:

для денної форми навчання

	Поточний контроль		Підсумковий контроль
	Семінарські та практичні заняття	Самостійна робота	Залік
	40	20	40
Всього за навчальну дисципліну	100		

Для переводу оцінок у бали необхідно користуватися формулою:

$$AP = \frac{\text{сума всіх отриманих оцінок за аудиторну роботу}}{\text{кількість аудиторних занять за семестр за аудиторну роботу}} * 8 =$$

для заочної форми навчання

	Поточний контроль		Підсумковий контроль
	Семінарські та практичні заняття	Самостійна робота	Залік
	20	40	40
Всього за навчальну дисципліну	100		

Для переводу оцінок у бали необхідно користуватися формулою:

$$AP = \frac{\text{сума всіх отриманих оцінок за аудиторну роботу}}{\text{кількість аудиторних занять за семестр за аудиторну роботу}} * 4 =$$

При оцінюванні заліку на денній/заочній формі навчання застосовуються такі критерії:

- 36-40 балів – здобувач/здобувачка вищої освіти вільно володіє навчальним матеріалом, надав/надала повну, вичерпну відповідь на поставлене запитання, з посиланням на чинні нормативно-правові акти (або правильно відповів/відповіла на 90-100% тестових завдань). Максимальна кількість балів може бути знижена, якщо під час відповіді здобувач/здобувачка вищої освіти не зробив/зробила посилання на чинні нормативно-правові акти чи допустив/допустила незначні помилки.

- 28-35 балів – здобувач/здобувачка вищої освіти володіє достатнім обсягом навчального матеріалу, надав/надала відповідь на питання але допустив/допустила помилки, що впливають на загальний висновок (або правильно відповів/відповіла на 70-89% тестових завдань);

- 20-27 балів – здобувач/здобувачка вищої освіти володіє навчальним матеріалом поверхово і фрагментарно на репродуктивному рівні або володіє частиною навчального матеріалу чи допускає значні помилки, які приводять до викривлення інформації (або правильно відповів/відповіла на 50-69% тестових завдань);

- 0-19 балів – здобувач/здобувачка вищої освіти не може виконати завдання, не володіє навчальним матеріалом, відмовляється відповідати на запитання або робить принципові помилки, які викривлюють усе рішення (або правильно відповів/відповіла менше ніж на 50% тестових завдань).

Для визначення ступеня засвоєння навчального матеріалу та подальшого його оцінювання на семінарському чи практичному занятті слід врахувати певні рівні знань:

1. Теоретична відповідь

– оцінка «5» високий рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти вільно володіє навчальним матеріалом, опрацювавши основну та додаткову літературу, аргументовано висловлює свої думки, проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань у самостійній роботі;

– оцінка «4» добрий рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти володіє певним обсягом навчального матеріалу, здатний/здатна його аналізувати, але не має достатніх знань для формулювання висновків, поєднання теоретичних знань із практичними прикладами;

– оцінка «3» задовільний рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти володіє навчальним матеріалом поверхово і фрагментарно на репродуктивному рівні або володіє частиною навчального матеріалу;

– оцінка «0» незадовільний рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти не володіє навчальним матеріалом, відмовляється відповідати на запитання.

2. Тест: правильне вирішення тесту оцінюється в 1 бал.

3. Задача: вважається вирішеною і оцінюється:

– оцінка «5» високий рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти повністю правильно вирішив/вирішила задачу, надав/надала відповіді на всі поставлені в умовах питання, з посиланням на чинні нормативно-правові акти;

– оцінка «4» добрий рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти повністю правильно вирішив/вирішила задачу, надав/надала відповіді на всі поставлені в умовах питання, але не зробив посиланням на чинні нормативно-правові акти чи допустив незначні помилки;

– оцінка «3» задовільний рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти надав/надала відповіді не на всі поставлені в умовах питання, чи не зробив посиланням на чинні нормативно-правові акти, чи допустив значні помилки;

– оцінка «0» незадовільний рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти не правильно вирішив/вирішила задачу.

4. Реферативне повідомлення – оцінюється в 5 балів:

1 бал – належне оформлення реферативного повідомлення;

1 бал – глибока проробка теми (наявність достатньої кількості літературних джерел, наявність ґрунтовних висновків);

1 бал – теоретична обґрунтованість теми, визначення її актуальності, мети, завдань, чітко розроблений науковий апарат;

2 бали – грамотна і аргументована презентація реферату.

Кожну оцінку викладач/викладачка має аргументовано мотивувати.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Пояснення
90-100	Відмінно	A	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані лише з незначною кількістю помилок
82–89	Добре	B	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані вище середнього рівня з кількома помилками
75–81		C	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані вірно з певною кількістю суттєвих помилок
67–74	Задовільно	D	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані непогано, але зі значною кількістю недоліків
60–66		E	Кредит зараховано. Виконання контрольних заходів задовольняє мінімальним критеріям
35–59	Незадовільно	FX	Кредит не зараховано. Здобувачу/здобувачці вищої освіти надається можливість скласти оговорені контрольні заходи для поліпшення підсумкової оцінки
1-34		F	Кредит не зараховано. Здобувач/здобувачка вищої освіти повинен/повинна повторно освоювати навчальний матеріал дисципліни (модуля)

6. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна:

1. Венедіктов С. В. Трудове право України: підручник. - 2-ге вид., переробл. і допов. Київ: Діа, 2024. 228 с.
2. Колеснік Т.В., Клемпарський М.М. Трудове право: навчальний посібник. Харків: Факт, 2023. 202 с.
3. Трудове право України: підручник за ред. проф. О. М. Ярошенко. Харків: Вид-во 2022. 376 с.
4. Трудове право: підручник. В.І. Щербина, А.М. Соцький. Чернівці: Технодрук, 2021. 552 с.
5. Ярошенко О. М., Луценко О. Є. Правові позиції та висновки Верховного Суду України та Великої Палати Верховного Суду щодо вирішення трудових спорів: навч. посібн. 2-ге вид. Харків: Право, 2020. 194 с.

Додаткова:

1. Гончар Р. В. Проблеми правового регулювання розірвання трудового договору за порушення трудової дисципліни в особливих умовах. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Право. 2022. № 72. Ч. 2. С. 279-286.
2. Ділігул А.С. Особливості укладання і розірвання трудового договору: практичні аспекти. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції* № 1. 2024. С. 126-129.
3. Золотухіна Л. Сучасні тенденції та проблеми правового регулювання сумісництва. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2023. № 2. С. 156-164.
4. Костюченко О.Є. Гарантування, охорона і захист як елементи правового забезпечення трудових прав і законних інтересів працівника. *Право.UA*. 2018. № 1. С. 131-136.
5. Костюченко О.Є. Реалізація соціального призначення трудового права: монографія. Харків: Право, 2018. 392 с.
6. Колеснік Т.В. Забезпечення дисципліни праці в умовах ринкової економіки: теорія та практика: Монографія. Харків : У справі, 2017. 428 с.
7. Колеснік Т.В. Запобігання дискримінації у сфері праці: актуальні питання. *Правовий часопис Донбасу*. № 1 (86), 2024. С. 22-26.
8. Колеснік Т.В., Костюченко О.Є. Правила внутрішнього трудового розпорядку як інструмент правового регулювання організації праці на підприємствах в установах, організаціях. *Економічна теорія та право*. №3 (46) 2021. С. 86-108.
9. Колеснік Т.В., Селезень С.В. Застосування практики Європейського суду з прав людини при захисті трудових прав працівників. *Право і суспільство*. №4. 2022. С. 208-214.
10. Koliesnik T. V Impact of the International Labour Organization Acts on public relations in field of medicine International scientific conference «The role of

legal science in establishing a new world order in wartime and post-war period»: conference proceedings, July 29–30, 2022. Riga, Latvia: «Baltija Publishing», 2022. P.89-93

11. Колеснік Т.В. Протидія мобінгу: аналіз міжнародних норм та судової практики. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. № 1. 2023. С. 65-71.

12. Колеснік Т.В. Гендерна рівність і розвиток: погляд у контексті Європейської України. *Сучасні тенденції забезпечення гендерного балансу в умовах Євроінтеграції*: збірник матеріалів інформаційно-просвітницького форуму (17 березня 2023 року, м. Кропивницький) Кропивницький: ДонДУВС. С.139-143.

13. Клемпарський М.М. Професійні спілки як суб'єкти трудового права. *Центральноукраїнський вісник права та публічного управління*. Вип.1. 2023. С.33-37.

14. Клемпарський М., Куценко Т. Юридичні гарантії реалізації трудових прав судді, як спеціального суб'єкта трудового права. *Приватно-правові та публічно-правові відносини: проблеми теорії та практики*: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (м. Кропивницький, 06 жовтня 2023 року). Кропивницький: ДонДУВС, 2023. С. 240-244.

15. Мазуренко О.А. Судовий захист трудових прав та законних інтересів в Україні. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції* № 5. 2022. С.60-65.

16. Менів Л.Д. Урегулювання трудових спорів шляхом медіації. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету*, Серія Право. 2022. Вип. 71. С. 181-185.

17. Мидель А. М. Підходи до розуміння способів захисту трудових прав в контексті окремих концепцій суб'єктивного права. *Правові новели*. 2022. № 16. С. 23-28.

18. Середа О. Г., Заїка Д.І. Актуальні питання бронювання військово зобов'язаних іт-фахівців в період загальнонаціональної мобілізації. *Прикарпатський юридичний вісник*. Вип. 6 (47). 2022. С. 69-74.

19. Середа О. Г. Бурнягіна Ю. М. Окремі питання добору на державну службу: зарубіжний досвід та вітчизняні перспективи. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції* № 1. 2023. С. 72-78.

20. Стадніченко С. В. Особливості правового регулювання працевлаштування молодих спеціалістів. *Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство»*. 2022. №4. С. 168-174.

21. Світовенко Д.В. Сутність способів реалізації принципу гендерної рівності працівників. *Інтернаука: міжнародний науковий журнал*. Серія: *Юридичні науки*. 2023. № 1 (59). С. 95-100.

22. Сіроха Д. І. Нормотворчість суб'єктів трудового права: проблеми теорії та практики : монографія. Київ : ПВГОІ «Видавництво Людмила». 2020. 394 с.

23. Тараненко Л.С., Чудик-Білоусова Н. І. Трудовий договір як регулятор відносин у сфері соціального забезпечення в сучасних умовах. *Держава та регіони Серія: Право*, 2023 р., № 1 (79). С. 62-69.

24. Царенко О.М., Царенко С.І. Гендерна дискримінація жінок військово службовців. *Правова позиція*. 2020. № 3 (28). С. 102-107.

25. Чанишева Г.І. Розвиток трудового законодавства України в умовах цифрової трансформації економіки: окремі питання. *Правова позиція*. № 1 (38), 2023. С. 158-163.

26. Чернега В.М. Розвиток доктрини національного трудового права на початку III тисячоліття. *Юридичний науковий електронний журнал*. №3.2023. С. 260-268.

27. Швець В. О. Забезпечення стабільності трудових правовідносин: теорія та практика: монографія. Харків: Панов, 2020. 368 с.

28. Юровська Г.В., Жданкіна Л.К. Людська гідність і гендерна рівність: конституційні метаморфози. *Вісник Конституційного Суду України*. 2021. № 1. С. 103-119.

29. Ярошенко О. М., Іншин М. І., Луценко О. Є. Захист трудових прав працівників, обраних на виборні посади: актуальні проблеми правозастосування: монографія. Харків: Юрайт, 2022. 188 с.

30. Яцкевич І. І. Пропорційність обмеження трудових прав людини в умовах воєнного стану. Сучасні виклики приватного права в умовах війни: зб. наук. пр. учасн. круглого столу (01 лютого 2024 р., м. Київ, Україна). Київ: НаУКМА, 2024. С.140-144.

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України: від 28. 06. 1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>

2. Кодексу законів про працю України: від 10.12.1971. № 322-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>

3. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (Європейська конвенція з пав людини) від 04.11.1950. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text

4. Про зайнятість населення: Закон України від 5 липня 2012 р. № 5067-VI. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

5. Про організації роботодавців, їх об'єднання, права і гарантії їх діяльності: Закон України від 22 червня 2012 р. № 5026-VI. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

6. Про охорону праці: Закон України від 14 жовтня 1992 р. № 2694-XII (в ред. Закону України від 21 листопада 2002 р. № 229-IV. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

7. Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності: Закон України від 15 вересня 1999 р. № 1045-XIV. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

8. Про соціальний діалог в Україні: Закон України від 23 грудня 2010 р. № 2862-VI. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

9. Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів): Закон України від 3 березня 1998 р. № 137/98-ВР. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

10. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо окремих питань проходження військової служби, мобілізації та військового обліку. Закон України від 11 квітня 2024 р. № 3633-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3633-20/card2#Card>
11. Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану: Закон України від 15.03.2022 р. № 2136-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-20#Text>
12. Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо оптимізації трудових відносин: Закон України від 01.07.2022. № 2352-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2352-20#Text>
13. Про відпустки: Закон України від 15 листопада 1996 р. № 504. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
14. Про оплату праці : Закон України від 24 березня 1995 р. № 108/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/108/95-%D0%B2%D1%80>
15. Про соціальний діалог в Україні: Закон України від 23.10.2012 №2862-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. №28. Ст. 255.
16. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обліку трудової діяльності працівника в електронній формі: Закон України від 05.05.2021. № 3623. URL: <https://www.rada.gov.ua/news/Povidomlennya/202936.html>
17. Про медіацію: Закон України від 16.11.2021 р. № 1875-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1875-20#Text>
18. Про судовий збір: Закон України від 8 липня 2011 р. № 3674 – VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3674-17>
19. Про виконавче провадження: Закон України від 02.06.2016 № 1404-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 30. Ст.542.
20. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23.02.2006 від3477-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2006. № 30. Ст.260.
21. Про ратифікацію Конвенції Міжнародної організації праці № 105 про скасування примусової праці: Закон України від 5 жовтня 2000 р. № 2021-III. *Офіційний вісник України*. 2000. № 44 (17.11.2000). Ст. 1879.
22. Про ратифікацію Європейської угоди про осіб, які беруть участь у процесі Європейського суду з прав людини: Закон України від 23.06.2004 №1846-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. №38. Ст. 477.
23. Про ратифікацію Конвенції Міжнародної організації праці №173 1992 року про захист вимог працівників у випадку неплатоспроможності роботодавця: Закон України від 19.10.2005 р. №2996-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2006. №2-3. Ст. 39.
24. Порядок реєстрації, перереєстрації зареєстрованих безробітних та ведення обліку осіб, які шукають роботу, що затверджений постановою Кабінету Міністрів України № 446 від 30 березня 2023 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/446-2023-%D0%BF#Text>
25. Про затвердження Порядку визначення осіб з інвалідністю, які можуть бути працевлаштовані, та надсилення до Державного центру

зайнятості інформації про таких осіб: Наказ Міністерства соціальної політики від 10.04.2024 № 172-Н. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0566-24#Text>

26. Конвенції №158 Міжнародної організації праці про припинення трудових відносин з ініціативи роботодавця. Конвенції та Рекомендації, ухвалені Міжнародною організацією праці 1965–1999 рр. Т. II. 2-ге вид. Женева : Міжнар. бюро праці, 2001. С. 1223-1229.

27. Конвенція № 100 про рівне винагородження чоловіків і жінок за рівноцінну працю 1951 р. Конвенції та Рекомендації, ухвалені Міжнародною організацією праці 1919–1964 рр. Т. I. 2-ге вид. Женева: Міжнар. бюро праці, 2001. С. 538–541.

28. Конвенція № 111 про дискримінацію в галузі праці та зайнятості 1958 р. Конвенції та Рекомендації, ухвалені Міжнародною організацією праці 1919–1964 рр. Т. I. 2-ге вид. Женева : Міжнар. бюро праці, 2001. С. 648–651.

39. Конвенція № 117 про основні цілі та норми соціальної політики 1962 р. Конвенції та Рекомендації, ухвалені Міжнародною організацією праці 1919–1964 рр. Т. I. 2-ге вид. Женева : Міжнар. бюро праці, 2001. С. 688–699.

30. Конвенція № 131 про встановлення мінімальної заробітної плати з особливим урахуванням країн, що розвиваються, 1970 р. Конвенції та Рекомендації, ухвалені Міжнародною організацією праці 1965–1999 рр. Т. II. 2-ге вид. Женева: Міжнар. бюро праці, 2001. С. 9007–9010.

31. Трудовий кодекс України: Проект № 1658 (доопрацьований) від 20.05.2015. URL : <http://w1.c1.rada.gov.ua/>

Судова практика:

1. Дайджест судової практики Верховного Суду зі спорів, що виникають із трудових відносин. Рішення, внесені до ЄДРСР, за період із 17.08.2018 по 02.01.2020 р. / упоряд. правове управління (III) департаменту аналітичної та правової роботи апарату Верховного Суду. Київ, 2020. 284 с. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/Dajdzhest_trudovi_vidnosyny.pdf

2. Судова практика Касаційного цивільного суду у складі Верховного Суду (актуальна практика). Рішення, внесені до ЄДРСР, за квітень 2021 року / упоряд. правове управління (III) департаменту аналітичної та правової роботи апарату Верховного Суду. Київ, 2021. 60 с. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/Ogliad_KAS.pdf

Рішення ЄСПЛ:

1. Рішення ЄСПЛ у справі «Пічкур проти України» № 10441/06 від 07.11.2013. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_984#Text

2. Рішення ЄСПЛ у справі «Кузнецов та інші проти України» (CASE OF KUZNETSOV AND OTHERS v. UKRAINE) (Заяви № 9988/16, № 41238/16 та № 44703/19) від 12.01.2023 р.

URL:https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/z_konodastvo/Kuznetcov_Ukraine.pdf

3. Рішення ЄСПЛ у справі «Willis v. the United Kingdom» заява № 36042/97, п. 48, ECHR 2002-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/980_170#Text

4. Огляд практики Європейського суду з прав людини щодо застосування принципу юридичної визначеності: окремі аспекти. URL: https://hcj.gov.ua/sites/default/files/field/17_10_web_overview_of_the_practice_of_the_european_court_of_human_0.

5. Рішення ЄСПЛ у справі «Трофимчук проти України» (Заява № 4241/03) від 05.01.2003. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_846#Text

6. Рішення ЄСПЛ у справі «Внучко проти України» (Заява № 1198/04) від 14.12.2006. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_148#Text

7. Рішення ЄСПЛ у справі «Овчаренко та Колос проти України» (Заяви № 27276/15 і № 33692/15) від 12.01.2023. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/zakonodastvo/Ovcharenko_Ukraine.pdf

Інформаційні ресурси

1. Офіційний вебпортал Верховної Ради України – URL: <http://rada.gov.ua>

2. Правовий портал Ліга: Закон – URL: <http://www.ligazakon.ua/ua/>

3. Урядовий портал – URL: <http://www.kmu.gov.ua>

4. Державна служба статистики України – URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>

5. Державна служба України з питань праці – URL: <https://dsp.gov.ua/>